

Lesarabrøv

Tilmæli til umboðsnevndina

Seinastu árin hava verið nógv, øsemur í umboðsnevnd SEV's. M.a. eru undirritaði og aðrir limir í umboðsnevndini stórliga ónøgd við viðgerðirnar ella rættari sagt tær vantandi viðgerðirnar á fundinum í umboðsnevndini. Á ársfundinum fari eg tí at loyva mær at seta fram uppskot um, at umboðsnevndin setur ein kærning- ella hjálparbólk, sum skal granska hesi viðurskifti. Bólkurin eigur at kunna leita sær alla hjálpi, honum nýttist, hava rætt til at fáa innlit í øll viðurskifti og annars tryggast góðar arbeiðsumstøður. Bólkurin eigur at leggja úrslit sínini fyri umboðsnevndina, kanska sum eitt skrivlig álit. Á henda hátt fær umboðsnevndin eitt gott grundarlag undir sínari stöðutakan.

Uppgávan hjá umboðsnevnd SEV's er ikki bara at góðkenna lögur og lánstær. Táðaligur henni eisini at hava eftirlit við at viðtøkur, samtyktir o.s.fr. verða fylgdar. Nýggja umboðsnevndin eigur tí ikki at leggja sjóvarfalli av sær, men krevja at borðið verður ruddað. Hetta er einasti máti at sleppa undan teimum gomlu øsemjum.

Av tílíkum gomlum málum er m.a.:

– **Vindmylnu-málið.** Leislán hevur sett eina ætlan í verk, hóast málið hevur verið kravt til stöðutakan í umboðsnevndini. Hvussu ber hetta til? Og hvussu ber tað til, at leiðslan sjálf loyvir sær at avvísa aðrar verkætlanir uttan at spyrja umboðsnevndina?

– **Eiðis-málið.** Umboðslimir hava fyrirkæpt eitt nágreiniligt yvirrit yvir kostnaðin av Eiðis-útbyggingini. Hvi er tað ikki komið? Samstundis eigur at verða kannað, nær og á

hvarjum grundarlagi umboðsnevndin hevur givið tær ymsu jättanir til hesa rísa ætlan.

– **Umsitingarbygningurin.** Umboðslimir hava fyrirkæpt fullfíggjað fíggjarligt yvirrit yvir keypið og útreiðslurnar í sambandi við grundstykki. Við hvarjum rætti varð eitt í skoytisgrundstøki uppá 1200 kvm. keypt fyri 2,5 mio? Hvat fór í veruleikanum fram, tá umsitingarbygningurin varð keyptur? Hvi vórðu 4.500 kvm. av grundtekinum latnar seljaranum aftur fyri einki.

– **Aðrir spurningar.** Hvítekur eingin í SEV sær týkni av ivamálum um inhabilitet? Hvussu ber tað til, at J&K Petersen fekk so nógv arbeiði hjá SEV, tá ið annar eigarin sat sum stýrislimur? Hvussu var við inhabiliteti í sam-

bandi við húsakeyp? Í hvussu stóran mun hongur SEV uppá Hítalelagið? Er tað rætt, at viðgerðir í umboðsnevndini ikki eru farnar regluliga fram? Hvat nýr sakarmálið millum K. Olsen og SEV seg í veruleikanum um?

Velur umboðsnevndin at lata standa til og venda tað deyva oyrtað til, so er vandi fyri, at hon ger seg samseka í goml- um syndum. Nei, fáði hesi við- urskifti upp á pláss, kannaði hesi málið út í ætur, tað er gongda leiðin.

Tíverri bendir lítið á, at nak- að er broytt á hesum øki, hóast nýggi fólk eru vald í leiðsluna. Men hetta fer ársfundurin kanska at geva eitt svar uppá.

01.12.93

Klæmint Olsen
umboðsnevndarlímur

mest kommande ár má tage udgangspunkt i genopbygning af fiskebestandene.

Den rapport, som »Strukturudvalget« afgav i juli, understreger betingelserne for det fremtidige fiskeri. En af konklusionerne i rapporten er, at en forøgelse af fiskebestandene forudsætter, at fiskeriet gennem de kommende 5 år begrænses til et omfang, der svarer til fangstniveauet ved indgangen til 1990'erne.

Såfremt de nuværende lave verdensmarkedspriser på fisk og fiskeprodukter fortsætter, er der hermed sat en snæver grænse for indkomststigningen de kommende år.

Der foregår derfor i øjeblikket betydelige omstruktureringer indenfor den færøske fiskerisektor med henblik på at udnytte de begrænsede ressourcer mest effektivt. Disse strukturrendringer er bl.a. et resultat af de analyser og regørelser, som den danske regering og Færøernes landsstyre har lade udarbejde i forbindelse med det seneste års aftaler.

Det er bl. a. resulteret i, at der i den færøske fiskeindustri netop er gennemført en sammenslutning af de fiskefabrikker, som har ønsket at være med inden for rammerne af en ny organisation. Formålet med sammenslutningen er, at effektivisere produktion og afsætning, og dermed gøre den færøske fiskeindustri mere konkurrencedygtig på det internationale marked.

Med hensyn til selve fiskeriet er det landsstyreplan, at fremlægge forslag til etableringen af et kvotebaseret system, hvorunder de samlede fangster skal foregå. Målet er dels, at begrænse fiskeriet til et biologisk bæredygtigt niveau, dels at dette niveau udnyttes optimalt i økonomisk henseende.

Sammen med de øvrige bestræbelser på at forbedre det økonomiske fundament

vil gennemførelsen af den her skitserede fiskeripolitik have en positiv indflydelse på den økonomiske udvikling på Færøerne på længere sigt. Derimod vil indkomstudviklingen i de nærmeste år, som nævnt, nok være ret begrænset.

Med et fortsat lavt indkomstniveau på Færøerne vil mange virksomheder og husholdninger, der allerede nu balancerer på grænsen af deres evne til at kunne opfylde deres gældsforpligtelser, få stigende vanskeligheder ved at betale renter og afdrag på deres gæld. Finansstilsynet har i sin seneste opgørelse af nødvendige hensættelser i bankerne for- søgt at tage højde for den stadigt forværrede økonomiske situation gennem 1993.

Den øvrige danske tilsynspligt er begrænset og er iøvrigt underlagt de bestemmelser, som findes i Hjemmestireloven.

Regeringen er imidlertid opmærksom på, at mange færøske kommuner er i meget alvorlige problemer. En kommune har begæret betalingsstandsning, men er blevet afvist ved Østre Landsret. Den danske stat har ingen generelle forpligtelser overfor hverken kommuner, offentlige selskaber eller erhvervslivet iøvrigt, og regeringen agter ikke at spænde et økonomisk sikkerhedsnet ud under alle dele af det færøske samfund.

Lad mig slutte denne regørelse med at opfordre Folketinget til at bevare den hidtidige positive holdning over for støtten til den færøske befolkning, som til gengæld også må bære sin andel af byrden.

Vi har ydet denne støtte i erkendelse af, at vor del af Rigsfællesskabet ikke kan lade det færøske samfund gennemleve så store økonomiske problemer, som der er tale om, uden også at yde støtte til at mildne konsekvenserne af disse problemer.

Kjartan Hoydal nú eisini í nevndini fyri Føroya Banka

Sum kunnugt verður í dag einki fiskivinnu-, iðnaðar- ella handilsmál avgreitt í landsstýrinum uttan at almáttuga stova (stovnur) Kjartan Hoydals hevur givið málinum bláa stemplið.

Men makitirind hevur ongan enda. Nú er sami maður komin í nevndina fyri Føroya Banka, og helst er ætlanin – tað er lætt at gita – at hann skal verða komandi nevndarformaður fyri báðar bankarnar, tá hesir verða lagdir saman í vár. Eitt

sindur av bankaroyndum má maðurin »í anstendigheds navn« hava aðrørm hann verður sjálfur fíggjardepilur í samfelagnum. Tí hesa setan longu nú.

Vinnuloyvir, iðnaður, handil, fiskivottur, stuðul til vinnufremjandi tiltøk og nú eisini bankafíggjing! – Spenniskrúvan um borgaran er latin einum manni upp í hendur í ein mun, ið bert er kent frá einavaldsstatum. Neyðars tey, ið ætla sær eina framtíð í hesum landi,

ið ikki hóvar Kjartani Hoydal!

Av øllum brogðum skilst, at Kjartan og hansara landsstýri í dag bert hevur undirtekið frá einum lítlum brotparti av landsins borgarum. Tað er tí líkt til, at setan Kjartans í nevndini fyri Føroya Banka helst verður ein hin størsta dáragerð bankans higartil – og tað sigur ikki so lítið. Hetta verður bankin eisini at ásanna, um tað ein finnst fólk á hesum klettum, ið eftir henda dag hóast alt ikki hava givið skarvin yvir.

Ein eins álvarsom síða av hesum máli er sjálvandi, um bankastarv Kjartans er lögfrøðisliga samhærligt við hansara embætti og ábyrgd sum fiskivinnu- og alt møgulegt stjóri í landsstýrinum. Moralski er tað sjálvandi heilt burturvið.

Eftir er so bert at ásanna, at okkara fólkavaldi og fremst Føroya landsstýri áframt halda Føroya fólk fyri tað turra spott.

Tormóður Dahl

Skammið tykkum – tit á 14. sept.

Eg havi eitt starv, sum krevur av mær, at eg má finna meg í at verða viðgjørður millum manna. Eg havi harða húð og svári sjáldan aftur, leggur onkur eftir mær ella viðger meg og avriki míni afmíngingarsamt. Tað skulu fólk hava loyvi til fyri mær.

Men eg finn meg ikki í greinini um meg og Kirsten Jacobsen á síðu 3 í »14. september« frá 30. november.

Í hesi grein átekur blaðið sær at greiða Føroya fólk frá, hvaðani eg havi tey skjól, eg brúki í mínum arbeiði í sjónvarpinum. Sagt verður, at tað var Kirsten Jacobsen, sum gav mær innhýsis frageiðingina til Forsætisráðið, har ríkisumboðsmaðurin gevur føroyskum politikki og umsiting av grovflíni.

Í fyrstu atlegu kann eg siga málgaingi Tjóðveldisflokksins, at tað als ikki var Kirsten Jacobsen, sum læt mær skjalið.

Eg mundi hava tað eins tígla og hon. Tað var heldur ikki Bent Klinte.

Men tað var ikki lygnin um Kirsten Jacobsen, sum gjørdi meg so fúkandi óðan. Hvat so, um tað hevði verið hon? Heldur »14. september« tað vera eina áhugaverða »søgu«? Ger tað mun? Skjalið er ekkat kortini!

Tað, sum gav mær vaml, var royndin hjá hesum blaði at bróta eina ta mest heilaga skyldina hjá tíðindastøðum – nevniliga at verja keldurnar, eisini tær hjá øðrum journalistum. Tað líkist svartasta ongum, at hetta blað royndir at gita upprunarnar til tey tíðindi, sum vit bera, av tí at vit halda tey hava týðning fyri samfelagskjakið.

Eg havi einaferð áður upplívað tað sama. Tá lugu Oyggjafjórði upp á ein sakførara í Havn, at hann skuldi hava givið mær nakrar upplýs-

ingar. Ádrastaði, har pressan er eitt sindur erri av sær sjálvari, kemur tílíkt ikki fyrri.

Valla er tað blaðmaðurin hjá »14. september«, sum hevur skrivað hópiseysu greinina. Eg líti á, at hann er ov hugsandi og kritiskur til tílíkt. Eftir er so blaðstjórin, sum hevur ábyrgdina av blaðnum.

Politisku greinirnar ádrastaði í sama blaði benda á, at hann sum tjóðveldismaður er firtin um, at journalistar yvirhøvur seta spurnartekin við tað, Tjóðveldisflokkin ger.

Kanska heldur hann tað vera eina gongda leið at fara undir at gita keldur mínar fram fyri almenningin, so tær missa drív. Sektin á, um okkurt skjalið so verður logið upp á onkran, sum einki hevur við málið at gera.

Varhinvegin nakað drívi í hesum politiska blaðstjóranum, tók hann í staðin innihaldið í frageiðingini hjá Bent Klinte fyri fult. Har er nóg mikið at

oysa av og nóg mikið at byggja víðari á. Men rímiligt, hann sat sjálfur sum lögtingsformaður nokur vanlúkkur í 80-unum, tað meirilutar í hesum sama tingi koyrði landið á ørmundarhús – sambært ríkisumboðsmanninum uttan at geva sær stórvegis far um heimildirnar.

Eg ætli mær framhaldandi eftir feriminu at leita fram tey skjól, sum vita okkurt at siga um, hvussu hetta samfelagið verður stýrt. Viðhvørt eydnast á henda hátt at byrgja eitt sindur upp fyri tí mjerkatáminum, summi politisk blað breiða útyvir við. Fyri ein part, tí at hetta tæni teirra politiska áhugamálu, og fyri ein part, tí at tey einki kenna til journalistar meginreglur.

Tróndur Djurhuus
journalistur